

Пріоритети розвитку аграрного сектору України в умовах адаптації до вимог ЄС

Людмила Смолій, кандидат економічних наук
Уманський національний університет садівництва

В умовах поглиблення економічної кризи важливим є усвідомлення можливостей, а також ймовірність викликів, які несуть у собі процеси європейської інтеграції для вітчизняного аграрного сектора економіки. Такі процеси передбачають об'єднання аграрного потенціалу, аграрних ринків та господарюючих суб'єктів країн-членів, а також модернізацію аграрної галузі з метою забезпечення економічної ефективності її функціонування.

Зважаючи на задекларований євроінтеграційний вектор розвитку аграрної сфери, перед Україною постає необхідність досягти відповідності цілям та пріоритетам Спільної аграрної політики ЄС на 2014–2020 рр. Стратегічні орієнтири САП ЄС передбачають досягнення трьох цілей протягом зазначеного періоду:

1) підвищення конкурентоспроможності сільського господарства (за рахунок модернізації аграрного виробництва, інноваційного розвитку агробізнесу, впровадження інформаційних технологій, підтримки виробництва нових видів агропродовольчої продукції, підтримки кооперації агротоваровиробників);

2) забезпечення екологічного ведення сільського господарства та захист природного навколишнього середовища (завдяки державній підтримці процесу впровадження енергозберігаючих технологій, збереження водних, земельних і лісових ресурсів, мінімізація шкідливого впливу агробізнесу на природно-кліматичні умови, розвиток альтернативних джерел енергії);

3) посилення багатфункціональної ролі сільського господарства, стимулювання несільськогосподарської зайнятості та забезпечення добробуту населення на сільських територіях (через державну підтримку малого і

середнього бізнесу, розвиток туризму, збереження ландшафтів, інфраструктурне забезпечення бізнесу тощо) [1].

В структурі запропонованого Європейською Комісією бюджету САП ЄС на 2012–2020 рр. видатки на зазначені цілі за фінансовим блоком «Прямі виплати і маркетингові витрати» становлять 72,8% (281,8 млрд євро), за блоком «Сільський розвиток» – 23,2% (89,9 млрд євро), за іншими напрямками – 4% (15,2 млрд євро) [2].

Вивчення досвіду євроінтеграції в аграрному секторі економіки країн ЦСЄ дозволило виявити основні чинники, що зумовили гальмування цих процесів: зростання роздрібних цін на продовольство понад 10 % майже у всіх країнах – нових членах ЄС; поява ознаки ажіотажного попиту (створення населенням запасів продуктів тривалого зберігання); нерівність умов конкуренції фермерів країн ЦСЄ з фермерами ЄС внаслідок інтервенції дешевшої агропродовольчої продукції; зростання ставок ПДВ на основні та оборотні засоби виробництва; скорочення обсягів іноземного інвестування; загострення соціальних проблем та зростання кількості безробітних [3]. Втілення основних засад САП ЄС у вітчизняній аграрній економіці також стримується внаслідок значних політичних та економічних розбіжностей та високим рівнем вимог уповноважених органів ЄС.

Процеси адаптації вітчизняного аграрної галузі до умов ЄС необхідно здійснювати з урахуванням національних складових. Для цього важливо не копіювати досягнення, здобуті країнами-членами, а знайти ті пріоритети, орієнтація на які може гарантувати одночасний розвиток в економічній і соціальній сферах аграрної економіки.

Першочерговим напрямом адаптації аграрної політики та ЄС вважаємо орієнтацію на багатофункціональність сільського господарства, вихід його за рамки лише виробництва сільськогосподарської продукції. Створення сприятливих умов для розвитку різних форм підприємництва й урізноманітнення господарської діяльності на селі повинно стати основним завданням державної, регіональної та місцевої влади. Акцент на виконанні

селом нових, неаграрних функцій через розвиток підприємництва сприятиме самозайнятості населення, збільшенню його доходів і підвищенню рівня життя у сільській місцевості в цілому.

Одночасно необхідною умовою зближення аграрної політики України та ЄС є подолання неврегульованості земельних відносин шляхом модернізації земельного законодавства, що повинно зумовити зростання обсягів та ефективності виробництва в галузі та підвищення добробуту селян.

Крім цього, значний потенціал закладено в екологізації аграрного виробництва, зростанні агроекологічного іміджу, організації масштабного виробництва органічної продукції. З цією метою необхідно адаптувати умови виробництва продукції до вимог щодо належних сільськогосподарських та екологічних умов, добросовісного ведення господарства, забезпечення впровадження санітарних і фітосанітарних стандартів, гармонізованих із нормами ЄС.

Виділені напрями, за нашим переконанням, мають стати пріоритетними при формуванні національної аграрної політики та вибору інструментів регулювання даної сфери, що дозволить у встановлені міжнародними угодами строки подолати неузгодженості та отримати перші вигоди євроінтеграції.

Список використаної літератури

1. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.amdi.org.ua/uk/home/amdi-news/21-news/300-the-main-priorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>.
2. Попова О.Л. Нові пріоритети Спільної аграрної політики ЄС на 2014–2020 роки: стратегічні орієнтири для розвитку агросфери України / О.Л. Попова // Економіка АПК. – 2013. – № 12. – С. 89–96.
3. Євроінтеграційна перспектива аграрного сектора економіки України: теорія, методологія, практика : автореф. дис. д-ра екон. наук : 08.00.03 / Т. О. Зінчук; Держ. установа "Ін-т економіки та прогнозування НАН України". – К., 2009. –

40 с.